

MUKANDA YA NTETE YA POLO NA TIMOTE

1 Polo, ntumwa ya Yezu Klisto, na mpila ya lutumu ya Nzambi ngulusi na beto ye ya Klisto Yezu kivuvu na beto, 2 na Timote, mwana [na mono] ya kieleka kati na lukwikilu : Dienga, mawa, ngemba, me katuka na Nzambi Tata ye na Klisto Yezu Mfumu na beto!

3 Bonso mono bondilaka nge na kubikala na Efezo ntangu mono vandaka kwenda na Masedonia, na mpila nde nge kutuma na bantu ya nkaka na kulonga ve malongi ya nzenza, 4 ye na kukangama ve na minkenda¹ ya luvunu ye na bisina ya makanda ya ke manaka ve, yina ke butaka kuswana kansi kimayala ya Nzambi ve, yina ikele na nzila ya lukwikilu 5 Kikuma² ya lutumu, ikele zola yina ke katukaka na ntima ya gedila ye na ntima ya mbote ye ya lukwikilu ya kieleka, 6 ba nkaka na kwendaka ntama na yina, balukaka na bituba—tuba ya mpamba, 7 na kuzolaka kuvanda ba longi ya nsiku, na kukondaka kubakisa yina bo ke kutuba, ata na yina bo ke kutatamana. 8 Kansi beto kuzaba nde nsiku ikele mbote, kana muntu kUSDila yo na mpila ya kufwana, 9 na kuzabaka yayi, nde nsiku ikele ve sambu na muntu ya masonga, kansi sambu na bantu ya konda nsiku³ ye bantu ya kukolama, sambu na bantu ya mbi ye ba nsumuki, sambu na bantu ke kuzitisaka Nzambi ve ye ba yina ikele ntama ya Nzambi, sambu na ba yina ke kubulaka ba tata ye ba yina ke bulaka ba mama, sambu na ba yina ke kufwaka bantu, 10 sambu na bantu ya bizumba, sambu na ba yina ke kudibebisaka bo mosi ti ba bakala, sambu na ba miyibi ya bantu, bantu ya luvunu, ba yina ke kuzengaka ndefi ya luvunu, ye kana ikele na diambu ya nkaka yina ke tedimina dilongi ya gedila, 11 na mpila ya nsangu ya mbote ya nkembo ya Nzambi ya kiese, yina pesamaka na mono. 12 Ye mono ke kutonda Klisto Yezu, Mfumu na beto, yina pesaka ngolo, na yina yandi monaka mono nkwikisi⁴, ya yandi tulaka mono na ksalu, 13 mono yina vandaka ntete muvwenzi, ye mumonisi mpasi, ye muntu ya kingolo—ngolo ; kansi mono wilamaka mawa, sambu mono salaka na konda kuzaba, na konda kukwikila ; 14 ye dienga ya Mfumu na beto fulukaka mingi ti lukwikilu ye zola yina ikele kati na Klisto Yezu. 15 Ndinga yayi ikele masonga ye ya kufwana na

¹ Histoires.

² Kikuma, kukana ya nsuka.

³ Ba yina ikele ya konda nsiku ya konda kutelama.

⁴ Fidele.

kundimama yonso, nde Klisto Klisto kwisaka na insi—ntoto sambu na kugulusa ba nsumuki, mono ikele ya ntete na bo. 16 Kansi mono wilamaka mawa, sambu na yayi, [kuzaba], na mpila nde kati na mono, muntu ya ntete, Yezu Klisto kusonga kukanga ntima¹ na yandi yonso, na mpila nde mono kuvanda mbandu ya² ba yina ta kwisa kukwikila na yandi sambu na luzingu ya mvula na mvula. 17 Na ntotila ya ba mvu, yina ke kufwaka ve, yina ke monikaka ve, Nzambi mosi kaka, kuvanda lukumu ye nkembo na mvu ya ba mvu! Amen.

18 Mono ke kupesa [na maboko] na nge lutumu yayi, mwana [na mono] Timote, na mpila ya ba mbikudulu yina pesamaka na ntwala na yina me kutala nge, na mpila nde na nzila na yo nge kunwana mvita ya mbote, 19 na kubumbaka lukwikilu ye ntima ya mbote, nde ba nkaka ya bo losaka [yo], bo dindaka na yina me kutala lukwikilu ; 20 kati na bo ikele Humenayi ye Alekisandele, yina mono kabaka na Satana, na mpila nde bo kulonguka na kuvwenza [Nzambi] ve.

2 Mono ke pesa kikesa mpi, na ntwala ya mambu yonso, nde bo kusala malombo, bisambu, bisambu sambu na ba nkaka, ba ntonda sambu na bantu yonso, —2 sambu na ba ntotila ye sambu na ba yina me tulama na zulu, na mpila nde beto vanda na luzingu mosi ya ngemba ye ya mpima, na kuzitisa Nzambi yonso ye na luzitu ; 3 sambu yina ikele mbote ye ya kundimama na ntwala ya Nzambi na beto ngulusi, 4 yina ke kuzola nde bantu yonso kuguluka ye kukwisa na mazaya ya kieleka ; 5 sambu Nzambi ikele mosi, ye muvukisi kati ya Nzambi ti bantu ikele mosi³, muntu Klisto Yezu, 6 yina kudipesaka yandi mosi na ntalu ya kukatula bantu yonso na kimpika, kimbangi [yina lendaka pesama] na ntangu na yo mosi, 7 sambu na yo mono, mono tulamaka kimwangi nsangu ye ntumwa [mono ke kutuba kieleka, mono ke kukusa ve], longi ya makanda kati na lukwikilu ye kati na kieleka.

8 Mono kuzola mpi nde ba bakala⁴ kusamba na bifulu yonso, na kutombulaka maboko ya santu⁵, kukonda makasi ye kukonda mabanza. 9 Mutindu mosi mpi, nde ba nketo kulwata bilele ya kufwana, ti luzitu ye mpila ya kudikulumusa, na kutunga nsuki ve ye wolo, to mayaka, to bilele ya ntalu mingi, 10 kansi na bisalu ya mbote, yina me kufwana na ba nketo yina ke

¹ *Bisika ya nkaka* : Ntima nda.

² *Disongidila* . : Mbandu mosi ya ba nzila ya Klisto na yina me kutala.

³ *To* : Ikele na Nzambi mosi ye muntu ya kati—kati mosi kati na Nzambi ti bantu.

⁴ *Awa* : Ba bakala na luswaswanu ti ba nketo.

⁵ *To* : Ya kusukuka.

tuba nde bo ke kusadila Nzambi. 11 Nde nketo kulonguka na mpima, na kuzitisa ²yonso ; 12 kansi mono ke kupesa nswa ve na nketo na kulonga to na kubaka kiyeka na zulu ya bakala ; kansi yandi fetele kuvanda mpima ; 13 sambu Adamu salamaka ya ntete, ye na nima Eva ; 14 ye Adamu kusamaka ve ; kansi nketo, ya yandi kusamaka, kubwaka na kuvwenza ; 15 kansi yandi ta kuguluka na kubutaka kana bo kwamina na lukwikilu ye na zola ye na bu santu, ye mpila ya mbote.

3 Ndinga yayi ikele kieleka, nde kana muntu kuzola kinkengi, yandi ikele na mpusa ya kisalu mosi ya mbote : 2 Yo fetele mpi nde nkengidi kuvanda yina bo lenda nganina ve, bakala ya nketo mosi, mulutisi kiteso ve, muntu ya ngangu, muntu ya kufwana, muyambi ba nzenza, ya me fwana na kulonga, 3 na kudipesa na vinu ve, mubudi ve, kansi muntu ya mpima, muntu ya kuswana ve, na kuzolaka mbongo ve, 4 na kutwadisaka mbote nzo na yandi mosi, na kukebaka bana na kulemfuka na luzitu yonso. 5 (Kansi kana muntu kuzaba kutwadisa nzo na yandi mosi ve, inki mutindu yandi ta kutwadisa dibundu ya Nzambi?) 6 Yandi lenda vanda mukwikidi ya mpa ve, mbayi—mbayi na kifuluka na lulendo, yandi kubwa na kifu ya diabulu. 7 Yandi fetele kuvanda mpi na kimbangi ya mbote na ba yina ya nganda, na mpila nde yandi kubwa ve na nsoni ye na mutambu ya diabulu.

8 Mutindu mosi, [yo fetele] nde ba nsadi kuvanda ya kufwana na luzitu, na ba ndinga zole ve, na kudipesa na vinu mingi ve, na kusosaka munluta ya nsoni ve, 9 na kubumbaka diswekamu ya lukwikilu na ntima ya gedila ; 10 ye nde ba yayi mpi kumekama ntete—ntete ; na nima, bo kusala kisalu, kana bo me monana ya kukonda kifu. 11 Mutindu mosi, nde ba nketo kuvanda ba tubi mbi ve, ba lutisi kiteso ve, ba nkwikisi¹ na mambu yonso. 12 Nde ba nsadi kuvanda ba bakala ya nketo mosi, na kutwadisaka mbote bana na bo ti ba nzo na bo mosi ; 13 sambu ba yina ke kusala mbote ke kubaka ndonga mosi ya mbote sambu na bo ye kikesa ya nene na lukwikilu yina ikele kati na Klisto Yezu.

14 Mono ke sonikila nge mambu yayi, na kutulaka kivuvu ya kukwisa ntama ve mfinama na nge ; 15 kansi, kana mono sukinina, —na mpila nde nge kuzaba inki mutindu nge fetele kuditambusa kati na nzo ya Nzambi, yina ikele dibundu ya Nzambi ya moyo, dikunzi ye kisimbidi ya kieleka. 16 Ye, kukonda ntembe yonso, diswekamu ya kuzitisa Nzambi ikele nene :

¹ Tala lukaya 1, 12.

Nzambi monisamaka na nsuni, kumaka masonga na Mpeve¹, yandi monanaka na ba wanzio, yandi longamaka kati na makanda, yandi kwikilamaka na insi—ntoto, yandi tombulamaka na nkembo.

4 Mpeve ke kutuba pwelele nde na bilumbu ya nsuka ba nkaka ta kubika lukwikilu, na kukangamaka na ba mpeve ya kukusa ti na malongi ya ba mpeve ya mbi, 2 na kutubaka luvunu na nzila ya kukusa, ye ntima na bo ke salaka diaka ve, 3 na kubuyila kukwelana, [na kutumaka] kubuyaka madia yina Nzambi gangaka sambu na kubakama ti ba ntonda na ba nkwikisi ye na ba yina kuzaba kieleka ; 4 sambu kigangwa yonso ya Nzambi ikele mbote ye ikele mosi ve kati na yo ya kulosa, na kubakama ti ba ntonda, 5 sambu yo ikele ya kusantisama na nzila ya ndinga ya Nzambi ye na nzila ya kisambu. 6 Na kutubaka mambu yayi na ba mpangi, nge ta kuvanda nsadi ya mbote ya Klisto Yezu, ya kudisama na ba ndinga ya lukwikilu ye ya malongi ya mbote yina nge kubakisaka² mbote—mbote. 7 Kansi losa minkenda³ ya luvunu ya mvindu ye ya ba nketo ya minunu, ye kudikebisa nge mosi na kuzitisaka Nzambi : 8 Sambu nsaka ya kukumisa nitu ngolo ikele mfunu fioti, kansi kuzitisa Nzambi ikele mfunu na mambu yonso, na kuvanda na lusilu ya luzingu ya ntangu yayi ye na luzingu yina ke kukwisa. 9 Ndinga yayi ikele kieleka ye ya kufwana na kundimama yonso ; 10 sambu ikele sambu na yina nde beto ke kusala ye nde beto ikele na nsoni⁴, sambu beto ke kutula kivuvu na Nzambi ya moyo yina ikele mubumbi ya bantu yonso, ya kuluta mingi ya ba nkwikisi. 11 Tuma mambu yayi ye longa yo. 12 Nde muntu ve kusafula kileke na nge ; kansi vanda mbandu ya ba nkwikisi, na ndinga, na ntambudidi, na zola, na lukwikilu, na gedila. 13 Tii kuna mono kukwisa, kangama na kutanga, na kupesa kikesa, na malongi. 14 Kubika ve kukeba dikabu ya dienga yina ikele kati na nge, yina pesaminaka nge na nzila ya mbikudulu ye kutulama ya maboko ya kimvuka ya ba mbuta. 15 kudipesa na mambu yayi ; vanda kati na yo mvimba, na mpila nde kukwenda na nge na ntwala kuvanda ya kumonana na bantu yonso. 16 Kudikeba na nge mosi ye na malongi ; tatamana kati na mambu yayi, sambu na kusalaka mutindu yina nge ta kudigulusa nge mosi ti ba yina ke kuwa nge.

¹ Masonga na yandi monanaka na nzila ya Mpeve.

² To : Yina nge landaka ti kieleka ; *tala* 2 Tim.3, 10.

³ Histoires.

⁴ *Ba mingi ke kutanga* : Beto ke kunwana.

5 Kunganina mununu¹ na ngolo ve, kansi pesa yandi kikesa bonso tata, ba ngunza ya ba bakala bonso ba mpangi, 2 ba minunu ya ba nketo bonso ba mama, ba ngunza ya ba nketo bonso ba mpangi ya ba nketo, na gedila yonso. 3 Zitisa ba fwidi ya ba nketo yina ikele kibeni ba fwidi ya ba nketo ; 4 kansi kana mufwidi mosi ya nkaka ya nketo ikele na bana to na ba ntekolo, bo fetele kulonguka ntete—ntete na kusonga kuzitisa Nzambi na yina me kutala nzo na bo mosi ye na kuvutula na ba yina butaka bo lusadisu yina bo bakaka, sambu yina ke kusepidisa Nzambi. 5 Yina ikele kibeni mufwidi ya nketo ye yina me kubikalaka yandi mosi, me kutula kivuvu na yandi na Nzambi, ye ke kutatama na malombo ye na bisambu mpipa ti mwini. 6 Kansi yina ke kuzinga na kiese ikele ya kufwa na kuzingaka. 7 Tuma mpi mambu yayi, na mpila nde bo kuvanda ya konda kunganina². 8 Kansi kana muntu mosi ke kusadisa ve ba ya yandi, ntete—ntete ba yina ya dibuta na yandi, yandi me kubuya lukwikilu ye yandi ikele mbi, kuluta muntu ya kukonda lukwikilu. 9 Nde mufwidi ya nketo kusonama, na kuvandaka ve na nsi ya mvula makumi sambanu, 10 [ya yandi kuvandaka] nketo ya bakala mosi kaka, na kuvandaka na kimbangi [ya kutambulaka] na bisalu ya mbote, —kana yandi sansaka bana, kana yandi yambaka ba nzenza, kana yandi yobisaka makulu ya ba santu, kana yandi sadisaka ba yina ikele na mpasi, kana yandi kudipesaka na kisalu yonso ya mbote. 11 Kansi buya ba nketo ya ba fwidi yina ikele ba ngunza ; sambu ntangu bo ke kutedimina Klisto na kudibikaka na ba mpusa na bo, bo ke kuzola kukwela, 12 na kuvandaka na kifu sambu bo me kulosaka lukwikilu na bo ya ntete : 13 ye na ntangu yina bo ke kulonguka na kukonda kusala ata kima, na kukwendaka nzo na nzo; ye kaka ve kukonda kusala kima kansi mpi bituba—tuba, na kudikotisaka na [mambu] yonso, na kutubaka mambu yina me kufwana ve. 14 Mono kuzola mpi nde ba ngunza kukwela, bo kuvanda na bana, na kuyalaka ba nzo na bo, na kupesa ve ata ntangu fioti na mbeni kikuma ya ba ndinga ya mbi ; 15 sambu ntete ba nkaka me kubaluka na nima ya Satana. 16 Kana nkwikisi ya bakala to nkwikisi ya nketo ikele na ba fwidi, yandi kusadisa bo ye nde dibundu kubaka kizitu ve, na mpila nde yandi kukwisa na lusadisu na ba yina ikele kibeni ba fwidi.

17 Nde ba mbuta yina ke kutwadisa mbote kubanzama ya kufwana na lukumu zole, ntete—ntete ba yina ke kusala na

¹ *Bisika ya nkaka* : Mbuta.

² *To* : Nde bo (bana ti ba fwidi) kuvanda ya bo lenda nganina ve.

ndinga ; 18 sambu masonama ke kutuba : «Nge ta kukanga ve munoko ya ngombe yina ke kudiata mbuma» (A)¹, ye : «Nsadi me kufwana na lufutu na yandi» (B)². 19 Kuyamba kufundama ya mbuta, kana yo, ikele kaka ti ba mbangi zole to tatu. 20 Ba yina ke kusumuka, nganina bo na ntwala ya bantu yonso, na mpila nde ba nkaka mpi kuvanda na boma. 21 Mono ke kulomba nge ngolo na ntwala ya Nzambi ye Klisto Yezu ye ba wanzio ya kusolama nde nge kubumba mambu yayi, na konda kuzenga mambu na ntwala ya kusambisa, na kusalaka kima ve na kupona—pona.

22 Kutula maboko nswalu—nswalu ve na muntu ye kuvukana ve na masumu ya muntu ya nkaka ; kudibatila nge mosi gedila. 23 Kunwa kaka masa mpamba ve, kansi sadila ndambu ya vinu, kikuma ya divumu na nge ye na kulemba na nge ya mbala na mbala. 24 Masumu ya bantu ya nkaka ikele kumonana na ntwala ye kwenda na ntwala sambu na kusambisama ; kansi yina ya [bantu] ya nkaka mpi ke kulanda bo na nima. 25 Mutindu mosi mpi bisalu ya mbote ikele ya kumonana na ntwala, ye yina ikele mutindu ya nkaka lenda bumbana ve.

Nde ba mpika yonso yina ikele na nsi ya kikangamini kubaka ba mfumu na bo mosi ya kufwana
6 na luzitu yonso, na mpila nde zina ya Nzambi ye malongi kuvanda ya kuvwenzama ve ; 2 ye nde ba yina ikele na ba mfumu ya ba nkwikidi kusafula bo ve sambu bo ikele ba mpangi, kansi bo kusadila bo kuluta, sambu ba yina ke kubaka munluta ya kisalu na bo ya mbote ye ya nswalu ikele ba nkwikisi³. Ye ba nzolami. Longa mambu yayi ye pesa kikesa. 3 Kana muntu mosi ke kulonga mutindu ya nkaka ye ke kota ve na ndonga ya ba ndinga ya gedila, [kuzaba] ya yina ya Mfumu na beto Yezu Klisto ye na malongi yina ikele na mpila ya kuzitisa Nzambi, 4 yandi me kifuluka na lulendo, na kuzabaka kima ve, kansi na kuvandaka na kimbefo ya ba

¹ Kulonga 25, 4.

² Luk. 10, 7.

³ *Ntama na zulu* : Ba nkwikidi.

ngiufula ye kuswana sambu na ba ngogo, kuna ke butukaka kulula, kuswana, ba ndinga ya mafingu, ngindu ya mbi, 5 kuswana ya mpamba ya bantu ya kubeba na mutindu na bo ya kuyindula ye kukonda kieleka, yina ke kubanza nde kuzitisa Nzambi ikele kisina ya munluta. 6 Kuzitisa Nzambi ti kusepila na yina nge ikele na yo ikele munluta ya nene. 7 Sambu beto kwisaka ti kima ve na insi—ntoto, ye yo ikele pwelele beto lenda kunata kima ve. 8 Kansi na kuvandaka na madia ye yina beto lenda kufika, beto ta vanda ya kulunga. 9 Ba yina ke kuzola kukuma ba mvwama bo ke kubwa na mpukumuna ye na mutambu, ye na ba mpusa mingi ya buzoba ye ya kubebisa yina ke kubwisa bantu na lufwa ye kubebisama ; 10 sambu zola ya mbongo ikele nsimbulu ya mambi yonso ; yina bantu ya nkaka kudipesaka na yo, bo kudividisaka ntama na lukwikilu ye bo me kuditobulaka bo mosi na ba mpasi mingi. 11 Kansi nge, ô muntu ya Nzambi, tina mambu yina, ye landa masonga, kuzitisa Nzambi, lukwikilu, zola, kukanga ntima, mpima ya mpeve ; 12 nwana mvita ya mbote na lukwikilu ; simba luzingu ya mvula na mvula, sambu na yo nge bingamaka ye nge kutaka kimbangi ya kitoko na ntwala ya ba mbangi mingi. 13 Mono ke kutuma nge na ntwala ya Nzambi yina ke kubingaka bima yonso na luzingu, ye na ntwala ya Klisto Yezu yina tubaka mbote na ntwala ya Ponsio Pilatu, 14 nde nge kubumba lutumu yayi, ya konda ditona, ya konda kunganina, tii na kumonisama ya Mfumu na beto Yezu Klisto, 15 yina, Mfumu mosi kaka ye nkwa—kiese, Ntotila ya ba ntotila ye Mfumu ya ba mfumu, ta kusonga na ntangu ya kulunga, 16 yandi mosi kaka ikele ya konda lufwa, yina ke zingaka na nsemo yina muntu lenda mfinama ve, yina ata mosi ve ya bantu me monaka, to lenda kumona, —na yandi kuvanda lukumu ye ngolo ya mvula na mvula ! Amen.

17 Tuma na ba yina ikele ba mvwama na mvu yayi, nde bo kuvanda na lulendo ve ye nde bo kutula ntima ve na bimvwama yina ke wuminaka ve, kansi na Nzambi yina ke kupesaka beto bima yonso na kimvwama yonso sambu na kusepila na yo ; 18 bo kusala mambote ; bo kuvanda ba mvwama na bisalu ya mbote ; bo kuvanda nswalu na kupesa, bakabi, 19 na kubumbikaka

bonso bima ya ntalu lufulu ya mbote sambu na ntangu ke kwisa, na mpila nde bo kusimba yina ikele kibeni luzingu.

20 O Timote, bumba yina pesaminaka na nge, na kutinaka ba ndinga ya mpamba—mpamba ye ya mvindu ye kutedimina ya yina me kubingama mazaya na luvunu, 21 ba ya nkaka na kutubilaka yo, bo kwendaka ntama na lukwikilu. Nde dienga kuvanda ti nge !